

prof. dr hab. Anna Fabrello

Gdańsk, 12.05.2025 r.

a.fabrello@amuz.gda.pl

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku

Recenzja pracy doktorskiej Pani mgr Jingjing Wu

Zleceniodawca recenzji

Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Zlecenie podjęte na podstawie nowej ustawy z 20 lipca 2018 r. – decyzja o wyznaczeniu mojej osoby w roli recenzenta rozprawy doktorskiej mgr Jingjing Wu (pismo nadesłane przez Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej – prof. dra hab. Roberta Cieślę).

Ocena przedstawionej do recenzji pracy doktorskiej wraz z jej opisem

Praca doktorska pt. „Świat ucałował moją duszę swoim bólem, prosząc o jego wyrażenie w pieśniach – porównanie charakterystyki wykonawczej tragicznych ról kobiecych w operach z motywem tragedii miłosnej na przykładach Desdemony z *Otello*, Mimi z *La bohème*, Antonii z *Les Contes d'Hoffmann* oraz Zijun z *Żaloby*”, składa się z dzieła artystycznego na nośniku CD oraz opisu pracy doktorskiej w formie papierowej w języku polskim. Dzieło artystyczne stanowi nagranie audio.

Dzieło artystyczne (nagranie CD) zawiera:

1. *A touch of sunset* – aria Zijun z opery *Wisteria*, Zijun: Jingjing Wu.
2. *Wisteria* – duet Zijun i Juansheng z opery *Wisteria*, Zijun: Jingjing Wu, Juansheng: Jia Zhu.
3. *Unfortunate life* – aria Zijun z opery *Wisteria*, Zijun: Jingjing Wu.
4. *Salce, salce* – aria Desdemony z opery *Otello*, Desdemona: Jingjing Wu.
5. *Ave Maria* – aria Desdemony z opery *Otello*, Desdemona: Jingjing Wu.
6. *Mi chiamano Mimi* – aria Mimi z opery *La Bohème*, Mimi: Jingjing Wu.
7. *Donde lieta* – aria Mimi z opery *La Bohème*, Mimi: Jingjing Wu.
8. *Dunque proprio finita* – kwartet z opery *La Bohème*, Rodolfo: prof. Robert Cieśla, Mimi: Jingjing Wu, Marcello: Lantao Li, Musetta: Ying Lian.

9. Sono andati – duet z opery *La Bohème*, Rodolfo: prof. Robert Cieśla, Mimi: Jingjing Wu.
10. *Elle a fui, la tourterelle* – aria Antonii z opery *Les Contes d'Hoffmann*: Antonia: Jingjing Wu.

Ocena dzieła artystycznego

Dzieło artystyczne zawiera dziesięć utworów zarejestrowanych na płycie CD. Są to arie, duety oraz kwartet z wybranych oper. Trzy pierwsze utwory to barwne i przejmujące fragmenty z chińskiej opery *Żaloba* Shi Guangnana. Już w pierwszej arii słychać dużą muzykalność i swobodę techniczną, z jaką porusza się Doktorantka. Jednak całą wrażliwość i wyobraźnię muzyczną Artystki słychać w duecie wykonywanym z Jia Zhu (Juansheng). Utwór ten, zatytułowany *Wisteria*, jest doskonałym przykładem muzycznej wypowiedzi kompozytora, który świetnie maluje piękno kwiatu wisterii. Śpiewacy zaś zdają się być odurzeni zapachem kwiatów, wyznając sobie miłość w pięknych warunkach przyrody. Blok chińskiej opery *Żaloba* kończy aria Zijun. Rozpoczyna się ona delikatnie, w dynamice *piano*. W środkowej części arii śpiewaczka pokazuje swoją emocjonalną stronę poprzez wysokie dźwięki w dynamice *forte*, wykonane z nienaganną intonacją oraz bardzo dobrym podparciem oddechowym. Po ukazaniu całego wachlarza emocji następuje powrót do dynamiki *piano*, które wynika z kontekstu: „Opadająca progresja harmoniczna sprawia, że widzimy oszołomioną, zagubioną i bezradną kobietę, która podąża za swoim przeznaczeniem i nieuniknioną tragedią”.

Desdemona z opery *Otello* to chętnie wykonywana i omawiana przez młode śpiewaczki partia. Słynne *Salce, salce...* wraz z *Ave Maria* stanowią bowiem kwintesencję wyrażenia swojej osobowości artystycznej. Za pomocą prostych środków, oszczędnych zarówno pod względem muzycznym, jak i wyrazowym, Verdi w doskonały sposób wykreował nieskazitelną czystą i prawą postać. Taką również jawi się postać Desdemony zaprezentowana przez Doktorantkę. Jej liryczny sopran bardzo dobrze wpisuje się w melancholijny nastrój *Pieśni o wierzbie*. Bardzo dobra intonacja, wycucie frazy w dynamice *piano*, jak również długie frazy *legato* świadczą o dużej świadomości wokalne śpiewaczki. Zarówno interpretacja, jak i „wtrącenia” w dynamice *forte* są przemyślane i tworzą tym samym przejmującą interpretację. Jednak frazy recytatywne na początku *Salce, salce* oraz *Ave Maria* są w moim odczuciu niewystarczająco podparte i sprawiają wrażenie nieco powierzchownych. Być może taki intymny przekaz był zaplanowany przez Doktorantkę, w moim jednak odczuciu pozostawia pewien niedosyt.

Kolejną pozycją na płycie jest partia Mimi z *Cyganerii*. Doktorantka zarejestrowała dwie arie: *Si mi chiamano Mimi* i *Donde lieta* oraz fragmenty *Dunque proprio finita* i *Sono andati*.

Partia Mimi zdaje się jakby pisana na głos Doktorantki. Z lekkością i wyczuciem frazy wsłuchujemy się w historię uroczej hafciarki. Wyraźnie słyhać uśmiech na twarzy śpiewaczki, kiedy przedstawia się Rodolfo. Głos pani Jingjing Wu brzmi bardzo dobrze w całej skali, jest wyrównany brzmieniowo. W niskiej tessiturze brzmi dźwięcznie i pewnie. Śpiewaczka bardzo sprawnie różnicuje emocje i stan zdrowia Mimi; w arii *Donde lieta*, szczególnie w niskim rejestrze, słyhać nieco ściszone i spokojnie wypowiedane słowo *addio*, co powoduje jeszcze większą intensyfikację i kontrast w zestawieniu z bardzo dobrymi wysokimi dźwiękami. Z kolei kwartet staje się świetnym przykładem bardzo dobrego i profesjonalnego dialogu między poszczególnymi bohaterami. Dwa plany i różne emocje doskonale korespondują ze sobą, przy jednoczesnym precyzyjnym prezentowaniu materiału muzycznego. Kwartet ten jest wielkim wyzwaniem dla wykonawców, również wówczas, gdy śpiewany jest pod batutą dyrygenta. (W opisie nie znalazłam jednak nazwiska dyrygenta, który mógł poprowadzić śpiewaków i pianistę podczas nagrania, dlatego wnioskuję, iż artyści wykonali kwartet pod czujnym okiem pianistki lub pianisty. W opisie CD nie znalazłam również nazwiska bardzo dobrego pianisty, który pełnił rolę orkiestry podczas nagrania dzieła artystycznego mgr Jingjing Wu).

Ostatnim utworem na płycie jest aria Antonii z *Opowieści Hoffmana*. Jest to bardzo dobre wykonanie zarówno od strony warsztatowej, jak i muzycznej. Dobry język francuski oraz finezyjne frazowanie zawierające emocjonalny przekaz, wpływają na efekt końcowy wykonania.

Ocena opisu dzieła artystycznego

Praca pisemna pt. „Świat ucałował moją duszę swoim bólem, prosząc o jego wyrażenie w pieśniach – porównanie charakterystyki wykonawczej tragicznych ról kobiecych w operach z motywem tragedii miłosnej na przykładach Desdemony z *Otello*, Mimi z *La bohème*, Antonii z *Les Contes d'Hoffmann* oraz Zijun z *Żaloby*” składa się z trzech rozdziałów.

We wstępie Autorka przywołuje znaczenie tragedii, od starożytności po czasy współczesne.

W rozdziale pierwszym znajdujemy ciekawe wątki, takie jak: rola kobiety w literaturze i muzyce oraz miejsce kobiet w społeczeństwie na przestrzeni wieków. Ciekawym

zagadnieniem jest ukazanie kompozytorek, które żyły i tworzyły w latach, kiedy kobieca twórczość była marginalizowana, a dziś ich dzieła są wysoko cenione.

W rozdziale drugim zatytułowanym *Wybrane postacie z oper „Otello”, G. Verdiego, „La bohème” G. Pucciniego, „Les Contes d’Hoffmann” J. Offenbacha, „Żaloba” Shi Guangnana*, znajduje się opis libretta omawianych oper oraz charakterystyka psychologiczna omawianych postaci kobiecych. Dodatkowo przy opisie chińskiej opery *Żaloba*, w jednym z podrozdziałów *Kulisy rozwoju praw kobiet w Chinach* znajduje się interesujący opis wymagań społecznych, jakie obowiązywały w feudalnym społeczeństwie chińskim. Doktorantka sięga czasów Dynastii Tang, ok. 937 r. n.e., gdzie wymienia między innymi takie metody, jak owijanie stóp kilkuletnim dziewczynkom w przekonaniu, iż mniejsze stopy mają wpływ na postrzeganie ich urody przez mężczyzn. Każda z omawianych postaci kobiecych w zaprezentowanym w dziele artystycznym jest poddana analizie muzyczno-literackiej. Istotne w dramaturgii fragmenty muzyczne dodatkowo zobrazowano przykładami nutowymi.

Ostatni rozdział jest zebraniem wszystkich aspektów niezbędnych do kreowania ról kobiecych. Doktorantka wymienia tu środki interpretacyjne oraz wymogi techniczne w wykonawstwie partii operowych. Jeden z podrozdziałów zatytułowany *Sugestie dotyczące nauki dla chińskich śpiewaczek*. Znajdują się tu porady oraz sugestie dotyczące kształcenia młodych głosów kobiecych.

Praca doktorska mgr Jingjing Wu jest czytelna i przejrzysta, napisana poprawnym językiem polskim, choć występują niekiedy drobne literówki czy błędy w koniugacji. W opisie dzieła znajdują się barwne przykłady w postaci zdjęć ze spektakli operowych. Brakuje jednak opisu wykonawców, którzy znajdują się na zdjęciach.

Autorka pracy w temacie użyła pięknego cytatu ze *Stray Birds* Rabindranatha Tagore’a, indyjskiego poety, filozofa i kompozytora, laureata Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. Szkoda tylko, że Doktorantka nie rozwinęła tej myśli nieco szerzej.

Konkluzja

Przedstawione dzieło artystyczne wraz z jego opisem jest nie tylko zestawieniem muzyki i słowa, ale porusza również kwestie socjologiczne i uwarunkowania historyczne. „Dzieła literackie i artystyczne są wytworem swoich czasów i nieuchronnie w pewnym stopniu odzwierciedlają okoliczności historyczne okresu, w którym powstały, w tym warunki

ekonomiczne, trendy kulturowe, zwyczaje czy gusta estetyczne. Zarówno postacie pozytywne, jak i negatywne w operach stanowią odbicie rzeczywistości swoich czasów, a ich wizerunki i charakter są reprezentatywne dla kanonów estetycznych i poglądów jednej lub kilku ważnych grup społecznych”.

Doktorantka zaprezentowała cztery sylwetki kobiece z wybranych oper. Pod ich postaciami kryją się tragiczne losy bohaterek, które są odzwierciedleniem swoich czasów. Zarówno dzieło artystyczne w postaci nagrania CD, jak i jego opis stanowią nierozdzielalną całość i są dowodem wnikliwych badań Doktorantki. Zaprezentowane fragmenty z czterech zróżnicowanych oper oraz ich opis świadczą o holistycznym podejściu do tematu.

Niniejszym stwierdzam, że mgr **Jingjing Wu** wykazała się wiedzą teoretyczną i praktyczną oraz rozwiązała założone w pracy zagadnienia. Przedstawioną pracę doktorską przyjmuję i wnioskuję do dalszego procedowania.

prof. dr hab. Anna Fabrello

